

rechts, bij den ander links gericht. Wij meenen, dat over dit functiebegrip discussie te verwachten is en profijtlijk kan zijn. Bezwaren daartegen kunnen de kerkelijke interesse eerst dan prikkelen, wanneer zij concreet worden geformuleerd, onder directe confrontatie met Schrift en belijdenis. Voorts bedenke men, waar de vraag naar gangbare leeringen gesteld is, dat het spreken van een pistische functie bewuste aansluiting zocht en ook wel vond bij dr. Kuiper's spreken over de „pistis“ als functie (Encyclopaedie); dat het begrip is opgenomen in een breed wijsgeerig verband, van de z.g. „wijsbegeerte der wetende“, en dat men derhalve dezen wijsgeerigen opbouw niet losmaken kan, ook in de beoordeeling niet, van wat men bij dr. Kuiper vond.

Voor zoover nu de spreekwijze, die daarbij in geding kwam, n.l. die van een pistische functie, naar rechts en naar links gericht, krachtens synodebesluit in de rapporten van de Amsterdamse deputaten alleen met gangbare meeningen in verband gezet mocht worden, is te dien aanzien ons resultaat, dat zij met de „gangbare meening“ van anderen die opponeeren in zoverre overeenkomt, als ook laatstgenoemde sprak van een algemeen en een bijzonder geloof (fides generalis et specialis). Erkennende, dat geloof verschilt van een pistische functie, meenen wij toch tusschen beide opvattingen parallelie te zien, in zóóverre n.l., als beide spreken van „geloof“ bij ieder mensch; en eveneens dat ze beide op Kuiper teruggaan. Er is evenwel geenerlei aanleiding om het denkproduct van de „fides generalis et specialis“, een voorrangspositie te geven boven de jongere spreekwijze van pistische functie.

En zulks om drie redenen.

In de eerste plaats, omdat óók in dezen geldt, dat gangbare meeningen te gelijk met de niet-gangbare in onderzoek behoren gebracht te worden.

In de tweede plaats, omdat het denkbeeld van algemeen en bijzonder geloof, vastgekoppeld als het is aan de reeds gememoreerde opvatting inzake het „algemeen getuigenis van den Heiligen Geest“, zelf reeds lang vóór dezen in discussie gebracht is, ernstige weerspraak vond en vindt, en geenszins als gangbare meening is aan te merken.

In de derde plaats omdat het begrip der pistische functie, ziet men eenmaal de dingen in wijder verband, op één bepaald punt tegen de gangbare meening der gereformeerde dogmatiek betreffende de „ingeschapen Godskennis“ in geen enkel opzicht strijdt, hetgeen wel het geval is bij de voorgedragen opvatting, inzake algemeen en bijzonder geloof. Laatstgenoemde opvatting immers houdt bij dr. V. Hepp o.m. in, dat vóór het reflexieve denken bij alle menschen door den H. Geest verzekering geschiedt omtrent verscheiden groepen van centrale waarheden, welke als gedachten op te vatten zijn en dus geenszins inhoudloos. Deze meening nu komt in verzet tegen de reeds sedert Voetius e.a. gangbare meening, volgens welke van de ingeschapen Godskennis uitgesloten moet geacht worden, dat zij een eigen inhoud zou hebben. Wie derhalve meent, het leerbegrip der „fides generalis et specialis“ te moeten propageeren, en uit dien hoofde tegen de aanvaarding van dat der pistische functie te moeten opponeeren, late én in kerkelijke én in wetenschappelijke discussies liever elke verwijzing naar gangbare leeringen achterwege. Want inderdaad: hier is nu werkelijk een gangbare leering, ook door Kuiper en Bavinck aanvaard, door hem zelf, ernstig weersproken.

Deze opmerking geven wij ten besluite: zij moge ons gevoelen adstrueeren, nu voor het laatst, dat de kerken verstandig zouden hebben gehandeld, door in alle vraagstukken, maar zeker in dat der gemeene gratie waarin de meeningen zóózeer uiteenloopen, ten eerste: geen gangbare meeningen vóórtijdig te onderstellen, ten tweede: deze nimmer te onttrekken aan onderzoek en toetsing.

Want niet dát deel der kerk, dat nieuwe meeningen voordraagt, maar de kerk zelf in haar geheel blijft altijd te reformeeren.

Non particula ecclesiae, sed ecclesia reformata semper reformanda.

Wij concludeeren:

a) afgezien van de in onze inleiding genoemde kernleer, valt te constateeren: tot gangbare le-

ringen inzake de „algemeene genade“ heeft het voorgelacht het niet gebracht; er was verschuiving in de ideeën, maar die was deels een verschuiving in goede, deels in kwade richting;

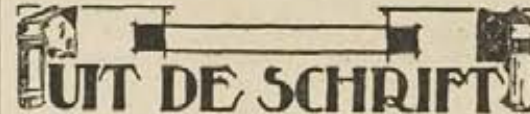
b) hetzelfde geldt voor onzen eigen tijd.

c) aan het besluit der synode van 1936 nopens opvattingen, die in dezen van de gangbare leeringen zouden afwijken, ontbreekt de feitelijke grondslag derhalve, waar immers de bovenbedoelde kernleer door niemand losgelaten of zelfs ook maar verzwakt is;

d) terwille van den ernst der zaak erkennen wij, dat onder de bij sommigen misschien als gangbaar geldende meeningen hier en daar bedenkelijke tendenzen liggen, welke tot zelftoetsing in samenwerking met alle gereformeerde denkers, ook ten behoeve van een zich steeds vernieuwend Schriftbewijs opwekken;

e) in de nieuwere meeningen is uiteraard gelijk ook onder de andere, nog onderling verschil;

f) doch ook een krachtig streven tot een verder indenken van de vragen van het gereformeerde denken en belijden.



SLAAT DAPPER OP DE VLUCHT!

Wanneer zij u dan in deze stad vervolgen,
vliedt in de andere. Matth. 10 : 23.

De laatste bladzij der Heilige Schrift bedreigt de lafaards (de „vreesachtigen“) met het oordeel der eeuwige excommunicatie.

Maar is wat Christus tot zijn twaalf apostelen (vs. 2) blijkens onzen tekst gesproken heeft, daarmee niet in volle tegenspraak? Hun wordt bevolen, de vlucht te nemen. „Als ze in de ééne stad u vervolgen, vlucht dan in de andere“.

Die uitspraak is één van de „cruces“ geworden, d.w.z. één van die bijbelplaatsen, waarmee velen geen raad wisten. En dat dateert niet pas van den laatsten tijd. De eerste christenen hebben het zwaar gehad onder vele systematische vervolgingen. De vraag, of een christen vluchten mocht, kwam dus onophoudelijk in discussie; ook wij zelf hebben in den bezettingstijd met het vraagstuk ons bezig moeten houden. Tertullianus, tegenover hem Athanasius, en vele anderen hebben zich uitvoerig met het vraagstuk bezig gehouden.

Wij voor ons vragen echter niet, of wel dit woord van Christus in overeenstemming is met dat andere op de laatste bladzijde der Schrift. We vragen het niet, omdat we van de overeenstemming der Schriftgedeelten onderling van te voren ons verzekerd plegen te houden: een geloofsvoordeel.

Trouwens, wat wil men hier anders? Wie meent, dat vs. 23 de lafheid niet maar aanbeveelt, doch zelfs beveelt, die bedenke, dat onmiddellijk daarna voorafgaat de belofte: „Wie volstandig zal blijven tot het einde, die zal zalig worden“. Hoe zou wat zich daarbij aansluit, een bevel tot prijsgeving van „volstandigheid“ kunnen zijn?

Het is bij voorbaat dus ons duidelijk, dat ons vlucht-bevel een opdracht tot dapperheidsbetoon is.

Trouwens, het vluchten als acte van lafheid kan hier niet aangeprezen zijn. De Heiland spreekt hier tot zijn apostelen, die tot de ontrouwe kerk gezonden worden, teneinde haar, vóórdat zij definitief verlaten wordt, alsnog op te roepen tot bekeering. Op dien bekeerings-kruistocht zullen zij vervolgd worden. Maar 't zal voorsnog blijven bij plaatselijke vervolgingen. Er zullen steden zijn, waar men hen achterna rijdt. En wat dan? Moeten zij dan maar den arbeid opgeven? Luidt de opdracht: vlucht dan naar het platteland? Of — houdt u verder stil?

Neen: de opdracht luidt: als de ééne gevaarlijke plek u het verblijf voor actief optreden daar onmogelijk maakt, zoekt dan de andere gevaarlijke plek op. Want de ééne stad werpt u uit, en in de andere kan dat spel van voren af aan weer beginnen. Gij moet die andere stad niet opzoeken om den vervolgingsdaemon speelsch uit te dagen. Neen — maar ge hebt ze te zoeken als de plaats, waar een opdracht te vervullen is, waar werk u wacht. Die steden zijn door Mij u ter visitatie aangewezen, en het zijn er vele — ge zult niet eens de lange lijst kunnen afwerken vóór de volgende openbarings- en heilshistorische ommekeer zal ingetreden zijn (vs. 23, b). En als ge dus uit het feit van de vervolgingen kunt concludeeren, dat ge in de ééne stad zijt gekomen aan het eind van uw werk (want de stadsautoriteiten hebben de macht, en gij gaat

als ongewapenden), welnu, vlucht dan niet in de stilte, en ook niet in de werkeloosheid, maar neemt dan de wijk naar de volgende werkgelegenheid. Dan neemt ge het kruis weer op u. Niet wanneer ge staakt. Het bijtje er bij neerleggen? Vlak omgekeerd: met de bijl in de hand, den volgenden boom opzoeken: de bijl worde gelegd aan den wortel van alle boomen. Het Centraale Boschbeheer komt dan er bij te pas om met u af te rekenen.

Gaat dus naar de volgende stad. Naar de naaste locale concentratie van vleeschelijken onwil. Op die manier zult gij in uw werk volharden, en straks niet voor plaatselijke autoriteitjes, doch voor koningen en stadhouders geleid worden (vs. 18) en voor het Sanhedrin.

Hier wordt dus niet „gevlucht“ in de vlucht.

Hier wijkt alleen maar de naar het vleesch ongewapende voor den alzóó gewapende, doch dit, om aanstonds zijn geestelijke wapenen (dat zijn de zijne) te keeren tegen wie in 't wezen der zaak met de vervolgers één zijn. Heeft de ééne stier u omver gesmaakt? En is hij u voorbij gestoven? Dadelijk opstaan, — en den volgenden stier aanpakken.

De wijk nemen voor wie vleeschelijke macht hebben, voordat zij uw mond voor altijd sluiten kunnen, en dan weer dadelijk her-beginnen, dat is de dappere vlucht. Want buiten zullen zijn de lafaards.

K. S.

BERGEN-BELSEN.

*Een klauw van donkerheid en doodsverderven.
De heil, die lacht naar hen die sterven
en Satan, zittend op zijn troon! —*

*Christus, Die boort door duisternis en sterven
Zijn blikken in de ziel van hen, die erven
eeuwige koninkrijken tot een woón. —*

*Een mensch, door Gods ontfermingen gebroken,
valt uit den doodsnacht en het hellestoken
in d' armen van Gods eeuwigen Zoon! —*

BERENDIEN MEIJER—SCHUILING.



EEN DEBATERSHANDIGHEIDJE.

In „Gereformeerd Weekblad“ van 18 Jan. j.l. zet Prof. Ridderbos Sr. echter zijn bespreking van wat ik zeg omtrent de tweede uitspraak der Synode van Aug. 1945 voort. Hij schrijft dan o.m. „De Schrift zelf onderscheidt tusschen „kinderen des vleesch“ en „kinderen der belofte“. Ik wees er op, dat het hertegenover niet kan baten, of Prof. Grijdanus al tracht aan te toonen, dat zulk een tweërlei in-zijn in het verbond een ongerijmdheid is. Als de Schrift het ons duidelijk leert, dan is daarmede voor ons reeds uitgemaakt, dat die rede-neeringen niet deugen en, schoon onbedoeld, feitelijk zijn een rationalistisch critiseeren van de leer der Schrift zelve.“

Laat me hierop antwoorden, dat Prof. Ridderbos Sr. het ook hier weer mis heeft. De Heilige Schrift leert niet duidelijk een tweërlei in-zijn in het verbond, en leert dit niet alleen niet duidelijk. Maar leert dat in het geheel niet, ook niet met wat Prof. Ridderbos hier schrijft. Dat is slechts theoretische constructie van Prof. Ridderbos Sr. e.a., die echter tegen de leer der Heilige Schrift ingaat, en die, wat de Heilige Schrift van het behooren tot het verbond of in-zijn in het verbond werkelijk leert, eigenlijk van alle kracht zoowel tot troost, als tot waarschuwing, berooft.

De Heilige Schrift leert wel, dat niet alle bondelingen het eeuwig heil van het verbond deelachtig worden. En dat het hierbij toegaat naar Gods eeuwigen raad. En dat wie dat heil eeuwig komen te genieten, dat deelachtig worden naar Gods eeuwige verkiezing en door de genadige werking Zijns Heiligen Geestes.

Maar zij leert ook, dat wie der bondelingen, dat heil niet deelachtig worden, het eeuwig komen te missen omdat zij dat niet achten, maar verwerpen, Joh. 1:11; Hand. 13:46; Hebr. 6:6; 12:16—17; II Petr. 2:1 e.a., en dat het ook hierbij alles toegaat naar Gods raad, Matth. 18:7; I Petr. 2:8.

Maar dat is heel wat anders, en geeft heel wat andere voorstellingen, bevat heel wat andere consequenties, dan dat rationalistische gepraat van uitwendig en inwendig verbond, van uitwendige en inwendige zijde van het verbond, van tweërlei in-zijn in het verbond. Van al dat geredeneer weet de Heilige Schrift niets af, dat is maar dwaas menschengepraat, dat zich niet houdt aan de leer der

Heilige krachten en gemeen.

Niet critiseer Heilige!

Is dat?

Zeer:

Dat is:

Dat is:

in dit:

wraak:

anderen:

Maar:

eeuwig:

Lees:

Uw do:

laten v:

dezen v:

spreken:

VRIJGE:

WERK:

In dit:

onze lez:

Groning:

hoe de r:

Vonkenl:

lingsverv:

tegenove:

handen:

te Amst:

metho:

schoeld:

landse J:

„gemeen:

ligt thar:

Vrije:

Verbu:

nazi-proj:

in de ku:

geknot,

heidsleu:

noemden:

houden,

krant he:

toonon:

jegend,

over het:

uw zelf:

pronome:

bogen al:

wijs gen:

zoo voor:

Helas:

zins als:

een heel:

de „nie:

pel ook,

droten n:

En zo:

milita:

vaart de:

prompt a:

Vaart,

Nu wi:

allen ver:

weten fe:

vereenig:

dit nieu:

Harde:

Maar b:

1): dat:

G.G. de:

kend. He:

de kwest:

orde kom:

de weer,

goed mo:

die vigila:

te zeggen:

er staat.

der in „

manne:

onder de:

meer l:

't klinkt.

manne:

doodleuk:

nadat dan:

zeggen:

heeft me:

wat meer:

aangebrol:

van de i:

en planne:

Hoe sta:

tegenover:

Ongeveer:

president:

eenheids-

N. J. G.:

van de a:

waakzaam:

leg met: